

[„Vnitřek Země“ u Teilharda]

13. 12. 62

Dosti nepochopitelně mluví T. de Ch. o „Dedans de la Terre“ (70).¹ Jsou tu zároveň dvě věci, s nimiž nemůžeme souhlasit. Předně můžeme najít jisté (byť leccjak nevýrazné a jinde – na jiných místech – zproblematizované) náznaky jakéhosi paralelismu. Čteme kupř. (str. 72), že až dosud spící aktivity předživota se dávají do pohybu *pari passu* s probuzenými (-ním) silami syntézy, které jsou skryty v hmotě.² Jsou tedy tyto „síly syntézy“ něčím jiným než „radiální energií“ (neboli „spirituální energií“) – jak o tom ostatně svědčí i slova o „rozvoji spirituální energie“ (str. 71),³ kterými je naznačeno, že nejde o nepředmětné „vnitřní“ v našem smyslu. Naproti tomu ukazuje Teilhard, že růst elementárních svobod je umožněn syntetickým vzrůstem molekul, jimž tyto svobody jsou „vnitřní“ (qu’elles sous-tendent) (72).⁴ K oné syntéze by však vůbec nedošlo, „si le Globe, dans son ensemble, ne reposerait pas à l’intérieur d’une surface close les nappes de sa substance“ (dtto).⁵ K vzrůstu vnitřního dochází tedy ve dvojím „enroulement“ (navíjení), totiž v navíjení molekuly na sebe a v navíjení planety na sebe. (72–3)⁶ Už od počátku je tu dána jednota pluralitních infinitezimálních center, která představuje „solidární masu“ center, strukturálně mezi sebou vázaných podle podmínek svého vzniku a svého vývoje. Tato poslední formule stojí v napětí se začátkem sentence, kde se mluví o počátečním kvantu vědomí, obsaženém v našem světě⁷ (podmínky vývoje už jsou situací *po* počáteční situaci). T. de Ch. chce snad říci, že již od počátku existuje jakási jednota individuálních partikulí, která má ovšem vnitřní charakter. A tato počáteční jednota to je, co dává do pohybu vše další.

13. 12. 62⁸

¹ L. Hejdánek – P. Pokorný, Ježíš – víra – christologie, in: Theologická příloha Křesťanské revue, 1962, seš. 2 (příloha k č. 4), str. 45–53, zde str. 47; nověji in: L. Hejdánek, Filosofie a víra. Nepředmětnost v myšlení a ve skutečnosti II, Praha 1992, str. 9–25, zde str. 12. – Pozn. red.

² L. Hejdánek, Pravda a skutečnost, in: J. B. Souček (vyd.), O svrchovanost víry. Sborník k sedmdesátému výročí narození profesora J. L. Hromádky, Praha 1959, str. 69–74; nověji in: L. Hejdánek, Setkání a odstup, Praha 2010, str. 24–30. – Pozn. red.

³ J. P. Těrleckij, Princip kauzality a druhý zákon termodynamický, in: Filosofický časopis, 9, 1961, č. 2, str. 239–243. – Pozn. red.

⁴ K. P. Stanjukovič, O vzrůstu entropie v nekonečném vesmíru, přel. K. Pátek, in: Sovětská věda. Matematika – fyzika, 1, 1950–1951, č. 4, str. 191–193. – Pozn. red.

⁵ J. R. Plotkin, O vzrůstu entropie v nekonečném vesmíru, přel. Č. Muzikář, in: Sovětská věda. Matematika – fyzika, 1, 1950–1951, č. 4, str. 194–195. – Pozn. red.

⁶ V rukopise je zde mezera pro doplnění stránkového odkazu: L. Hejdánek, [Důvody pro novou (civilní) interpretaci evangelia], viz výše (jde o 4. stranu rukopisných poznámek, rukopis však není paginován). – Pozn. red.

⁷ Tímto záznamem končí první soubor rukopisných poznámek z r. 1962; následuje jiný soubor z přelomu let 1962–1963. – Pozn. red.

⁸ Poznámka nahoře na první straně tohoto souboru: „Neurol[ogie]. Pokoj č. 53. 1. p[at]ro]. 11. 12. 62 / tlak 125/90 / vá[ha] 83 / vý[ška] 176 / puls 84 / v 13.15 tepl[ota] 36,9“. – Pozn. red.